

Täysistunto

Torstai 11.11.2021 klo 16.00—20.16

2.3. Suullinen kysymys hybridioperaatioon varautumisesta (Mikko Savola kesk)

Suullinen kysymys SKT 197/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Savola.

Keskustelu

16.20 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä Valko-Venäjän hybridioperaatio on vastenmielinen ja täysin tuomittava. Se, että hyväksikäytetään siirtolaisia, on ulko- ja turvallisuuspoliittinen kysymys. Viestimme on oltava selkeä: Valko-Venäjän toimintaa ei sallita. Tämä on väärä keino pyrkiä Eurooppaan, ja nämä henkilöt eivät pääse tätä kautta Suomeen. [Sanna Antikainen: Voi kun keskusta olisi hallituksessa!]

Neuvostoliiton hajottua Suomi teki valmiussuunnitelman. Kysyisin ensiksikin: onko valmiussuunnitelmamme ajan tasalla? Ja toisekseen: kyllä Euroopan unionin pitää yhdessä ulkorajojaan puolustaa ja pitää huoli siitä, että ulkorajamme pitää. Kysyisin pääministeriltä: Onko tämä kysymys Eurooppa-neuvoston pöydällä, ja ajaako Suomi yhteistä valmiussuunnitelmaa Euroopan unionille siten, että meillä on yhteiset pelisäännöt, pelimerkit ja suunnitelma siitä, [Puhemies koputtaa] mitä näiden hybridioperaatioitten varalle voidaan tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja pääministeri Marin.

16.21 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näillä näkymin seuraava Eurooppa-neuvoston kokous on joulukuussa. Me olemme totta kai käsitelleet tätä Valko-Venäjän rajan tilannetta, ylipäätänsä Valko-Venäjän tilannetta, myös aiemmin. En osaa vielä sanoa Eurooppa-neuvoston asialistaa, josta me keskustelemme— tämä on tietenkin puheenjohtajan tehtävä esitellä jäsenmaille — mutta tietenkin myös ulkoministeri- ja muilla tasoilla tätä asiaa varmasti käydään läpi useissakin kokouksissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tynkkynen.

16.22 **Sebastian Tynkkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valko-Venäjä on häikäilemättömällä toiminnallaan lyönyt meidät kerta toisensa jälkeen odottamattomaan tilanteeseen: ensin oma kansa piestään katuun, myöhemmin kaapataan kansainvälinen lento ja nyt naapurimaan rajoille kerätään painetta. Vaikka toiminta on ollut odottamatonta, on joka kerta odotettu kuumeisesti EU:n ja sen jäsenmaiden reaktioita. Kiinnostuneimpiin odottajiin on kuulunut Venäjä, ja siellä seurataan reaktioitamme käyn-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

nissä olevaan hybridivaikuttamiseen. Se, mitä tapahtuu Valko-Venäjän toimesta nyt, voi olla vain esinäytelmää siitä, mitä Suomi voi kohdata 1 300 kilometrin itärajallaan. Venäjälle tämä käynnissä oleva hybridivaikuttaminen on siksi antoisaa seurattavaa: jatkavatko Suomi ja EU kauhistelevan katsojan roolissa, vai olemmeko valmiita puolustamaan ulkoraajojamme? Jos nyt sallimme sen, että ihmisiä ja jopa lapsia hyväksikäytetään voimakkeina valtiota vastaan, petaamme asetelmaa uusille selkkauksille. Myös Suomi voi tulevaisuudessa olla tahtomattaan pääroolissa. Kysyisin: jos Suomessa olisi Puolan tilanne, pääsisikö tuo joukko sisään, kyllä vai ei? [Vasemmistoliiton ryhmästä: Ei tietenkään! — Ben Zyskowitz: Miksei? — Jukka Gustafsson: Ulkoministeri vastasi tuohon jo!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Ohisalo.

16.23 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten Puolassa, Latviassa, Liettuassa — ei se joukko ole päässyt niihin maihin sisälle. [Perussuomalaisen ryhmästä: Entäs Suomi? Entä Suomessa? Nyt puhutaan Suomen turvallisuudesta! Onko lainsäädäntöä?] Osa niistä ihmisistä on hakenut turvapaikkaa, osa ei ole päässyt. Ihan yhtä lailla Suomessa tehtäisiin rajoilla toimia. Tässä keskustelussa on jo moneen kertaan esitetty, että tällaiset kriisit eivät ratkea enää siellä, kun ollaan jo maan rajojen lähellä. Ne pitää ratkoa ulko- ja turvallisuuspoliittisin keinoin [Sebastian Tynkkynen: Onko vastaus ei?] ja diplomatian keinoin. [Puhemies koputtaa] Tällä hetkellä komissaarit muun muassa kiertävät käymässä Irakin kanssa keskusteluja siitä, kuinka näitä lentoja voitaisiin jo siellä kohtaa lopettaa, pysäyttää. [Sebastian Tynkkynen: Onko vastaus ei! — Juha Mäenpää: Kyllä vai ei!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kanerva. [Sebastian Tynkkynen: Ei tullut vastausta!] — Nyt edustaja Kanervalla on puheenvuoro.

16.24 **Ilkka Kanerva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaiset ympäri Suomea seuraavat tätä tilannetta. He haluavat tietää vastauksen siihen, onko Suomessa nyt menossa vakavasti otettava, tehokas valmistelu siihen tilanteeseen, jota me valitettavasti joudumme näkemään tänä päivänä Valko-Venäjän ja Puolan välisellä raja-alueella. Siihen halutaan tietää vastaus kansalaisten keskuudessa, onko vakava valmistelutyö nyt nopealla aikataululla menossa vai ei. Muuten kansalaisten keskuudessa syntyy levottomuutta. Samoin on tärkeää antaa myös ulkomaailmalle signaali siitä, että Suomi ottaa tosissaan tällaiseen tilanteeseen varautumisen. Eivät ne hybridihyökkääjät odota sitä, onko Suomessa valmis lainsäädäntö muutaman vuoden kuluttua. Kertokaa meille, onko valmistelutyö nyt menossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Haavisto.

16.25 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erinomainen kysymys edustaja Kanervalta, ja voin vakuuttaa ensinnäkin, että meidän puolustusjärjestelmässämme, sekä sotilaspuolustuksessa että siviilipuolella, varaudutaan kaikkiin kriiseihin, myöskin tällaisiin kriiseihin, joita olemme nähneet tuolla Baltian alueella ja Puolan alueella. Se on ihan selvä. Siihen täytyy varautua jopa nyky-lainsäädännön puitteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

sa. Ei ole niin, että varustaudutaan sitten, kun meillä on kahden vuoden päästä uutta lainsäädäntöä. Varustaudutaan tällä hetkellä kaikkiin näihin uhkiin.

Mutta se uusi elementti on se, että tätä varustautumista tehdään nyt myöskin EU:n puitteissa. Eli juuri niin kuin ministeri Ohisalo sanoi, EU kiertää nyt niitä maita, mistä on tulossa näitä pakolaisia ja katsoo, että saataisiin suljettua nämä reitit, joita nyt Valko-Venäjä käyttää todellakin hyväkseen. Ja tässä EU-työssä meidän pitää olla mukana. EU on myöskin lähettänyt Frontexin rajavalvonnan Latvian ja Liettuan avuksi. Tämäkin on uutta: tehdään yhdessä rajavalvontaa Euroopan puitteissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

16.26 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna.]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, voitteko laittaa mikrofoninne päälle?

Laitan sen päälle, kiitoksia. [Puhemies: Hienoa!] Arvoisa puhemies! Aivan oikein täällä on huomioitu, että tämä tilanne on erittäin vakava kriisi, ja kuten edustaja Häkkänen aivan oikein muotoili, tämä on ennen kaikkea ulko- ja turvallisuuspoliittinen kriisi Euroopan tasolla, ei niinkään maahanmuuttopoliittinen kriisi.

Arvoisa puhemies! Olen itse ulkoasiainvaliokunnan jäsenenä vierailut tuolla rajalla, Liettuan ja Valko-Venäjän välisellä rajalla, ja haastatellut näitä rajan ylitse tuotettuja, pakolla tuotettuja, itse asiassa ohjattuja, laittomia siirtolaisia. Viesti on hyvin selkeä. Viesti on hyvin selkeä. Kyse ei ole turvapaikkapoliittisesta asetelmasta. He eivät ole turvapaikkaa hakemassa, vaan heille on annettu ymmärtää, [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvä!] että Euroopan unionin alueelle, Schengen-alueelle, on nyt vapaa pääsy Minskin kautta. Heitä on lähes 10 000 nyt yhteensä jo Liettuassa, Puolassa ja Latviassa, ja toiset 10 000 on odottamassa siellä Valko-Venäjän sisäpuolella, ja heitä Omonin [Jussi Halla-ahon välihuuto] mellakkapoliisit työntävät ihan aidosti rajan ylitse. Tämä on aito kriisitilanne, ja aivan oikein [Ben Zyskowitz: Mitä tehdään?] tässä ovat [Puhemies koputtaa] Puola, Liettua ja Latvia jo reagoineet... [Puhemies: Ja nyt kysymys!] — Kysymys on seuraava: Tämä on yhteistä Euroopan unionin ulkorajaa, ja mielelläni [Sari Sarkomaan välihuuto] ulkoministeriltä kuulisin vielä täsmällisemmin, mitä yhteisiä toimia [Puhemies koputtaa] unionin tasolla tähän suunnataan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Haavisto. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä]

16.27 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Kiitos edustaja Kiljuselle hyvästä kysymyksestä. Vietin eilen koko päivän Brysselissä tapaamassa neljää eri komissaaria, ja kaikkien kanssa keskustelun aihe oli juuri se, miten komissio toimii, miten jäsenmaat toimivat tässä tilanteessa. Maanantaina ulkoministerit, EU:n ulkoministerit, ja myöhemmin sitten vielä ulko- ja puolustusministerit tapaavat ja käyvät lävitse myöskin tätä ajankohtaista tilannetta. Pidemmällä tähtäimellä rakennetaan tätä, niin kuin sanoin hienol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

la nimellä ”strategista kompassia”, jonka idea on se, että teemme yhteistä ja koordinoitua puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaa myös enemmän EU:ssa.

Mutta juuri tässä Valko-Venäjä-kriisissä [Perussuomalaisten ryhmästä: Taas se kompassi!] on nyt lähdetty liikkeelle estämään näitä reittejä ja lisäämään pakotteita Valko-Venäjää kohtaan. Viides pakotepaketti on valmistelussa, ja se iskee myöskin presidentti Luksäenkan omiin tulolähteisiin ja niihin yrityksiin, joilla hän pyörittää nyt tätä show’ta, jota me tässä seuraamme.

Tämä on otettava erittäin vakavasti, ja uskon, että EU:ta tämä yhdistää, ei hajota, tämä mitä nyt nähdään. EU toimii tässä yhdessä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Sitä ei kysytty!]

16.28 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kuten on sanottu, tilanne Puolan Valko-Venäjän vastaisella rajalla on hybridisodankäyntiä. On vain ajan kysymys, milloin vastaavaa kehitystä nähdään jälleen kerran omalla rajallamme. Vihreiden ministerien lausuntoja on ollut huolestuttavaa seurata. Ulkoministeri kertoi muutama päivä sitten mediassa, ettei Suomi sulkisi rajojaan, mutta pyörsi sitten parin tunnin päästä puheensa ja kertoi rajojen sulkemisen olevan mahdollista. Sisäministeri taas näyttää edelleen olevan eniten huolissaan siitä, että turvallisesta maasta tulevien turvapaikkahakijoiden pitää edelleen päästä Suomen maaperälle hakemaan turvapaikkaa.

Se, että rajamme ovat rajoituksetta auki koko maailmalle, on näiden hybridivaikuttajien tavoite. He käyttävät tätä länsimaiden heikkoutta häikäilemättömästi hyväksi, ja te, hallitus, mahdollistatte tämän toiminnan Suomessakin, ellette sitten tee perussuomalaisten ehdottamia muutoksia lakiin, kuten mahdollistamalla turvapaikkahakemusten vastaanoton keskeyttämisen rajalla tarvittaessa. [Puhemies: Ja kysymys!] Mutta nyt, hallitus, teidän toimimattomuutenne ja sekavat lausuntonne ovat kutsuhuutoja Lähi-itään [Puhemies: Kysymys!] ja signaaleja Kremliin. Kysyn: aiotteko, hallitus, tehdä nämä perussuomalaisten ehdottamat muutokset lakiin vai ette? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Haavisto.

16.30 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tuli nyt monta asiaa, mutta otan tähän edustajan näkökulmaan kantaa. Nyt sellaisen viestin lähettäminen Suomesta, että meillä ei nykyainsäädännön puolesta jo pystyttäisi torjumaan ja ei olisi halua torjua negatiivisia ilmiöitä, sitä viestiä ei kannata minnekään lähettää. [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksi lähetätte?] Me olemme valmistautuneita tällaisiin kriiseihin ja jatkamme valmistautumista ja näemme koko ajan tietysti, millaisia uusia uhkia tämäntyypinen järjestetty pakolaiskriisin kaltainen tilanne nyt sitten tuolla Valko-Venäjän rajamailla tuottaa. Olemme tähän valmistautumassa, mutta tämä uusi elementti on se, että teemme tätä nyt myös eurooppalaisissa puitteissa, jotta voimme vaikuttaa nyt siihen kriisiin, joka on käsillä, ja se on Valko-Venäjän ja sitä ympäröivien maiden Latvian, Liettuan ja Puolan auttamista erittäin vaikeassa tilanteessa. Ja totta kai odotamme, kun Euroopassa luodaan näitä mekanismeja, että jos jonakin päivänä itse tarvitsisimme niitä, ne olisivat myöskin käytössä. [Kimmo Kiljunen: Luonnollisesti! — Sanna Antikainen: Kysyin ”entäs perussuomalaisten esittämät muutokset”, te ette vastannut!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vestman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

16.31 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokaisella suve-reenilla valtiolla on oikeus turvata alueellaan yleinen järjestys ja kansakunnan turvallisuus. Nykytila on se, että jos tuhannet, kymmenentuhannet, sadattuhannet siirtolaiset ylittäisivät laittomasti Suomen maastorajan ja sanoisivat ”asylum”, heidät ohjattaisiin turva- paikkaprosessiin. Näin ei pidä olla. [Ben Zyskowitz: Just näin, tästä on kysymys!] Laitto- mat rajanylittäjät tulee voida välittömästi palauttaa. Kun vihreiden edustaja Suomelalta aa- mulla kysyttiin, mitä tulee tehdä turvapaikanhakijalle, joka on laittomasti ylittänyt maas- torajan, hän vastasi: ”Silloin hänet pitää palauttaa”. Juuri näin. Ministeri Ohisalo, miten takaatte viranomaisille riittävät toimivaltuudet, jotta edustaja Suomelankin kannattamalla tavalla laittomat rajanylittäjät voidaan välittömästi palauttaa? [Ben Zyskowitz: Nykyinen laki ei sitä salli nimittäin!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Ohisalo.

16.31 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palautus- politiikka on osa turvapaikkapolitiikkaa, eli ne ihmiset, jotka eivät turvapaikkaa tästä maasta saa, palautetaan. Tämän vuoksi [Välihuutoja oikealta — Puhemies koputtaa] Suo- mi yhdessä Euroopan unionin muiden jäsenvaltioiden kanssa käy keskusteluja kolmansien valtioiden kanssa siitä, kuinka näitä palautuksia voidaan myös tehostaa. Tämä on myös osa tätä kokonaista Euroopan unionin turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan uudistuspaket- tia, jonka olemme saaneet jo yli vuosi sitten — olemme käsitelleet sitä sisäministeriön ko- kouksessa usean kerran. Suomi on joka kerta tukenut sitä, että tämä pakti, kokonaisuus, etenisi mahdollisimman jouhevasti. Me tarvitsemme Euroopan unionina yhteisiä työkalu- ja erilaisiin tilanteisiin varautumiseksi, jotta jokainen jäsenvaltio ei olisi yksin näissä ky- symyksissä, jotka koskevat kuitenkin laajalti Euroopan unionia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Holopainen, Hanna.

16.32 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä käydyssä keskustelussa on kuultu, niin järkyttävä tilanne EU:n ulkorajalla on meitä kaik- kia huolestuttanut, ja on tosi tärkeätä, että ollaan saatu nyt hallitukselta hyvää viestiä siitä, että Suomessa on varauduttu. Meillä on erittäin hyvät valmiudet ulko- ja turvallisuuspoliit- tisiin keinoin vaikuttaa siihen, että Suomi osaltaan pystyy suojaamaan itseään sekä sitten EU-tasolla vaikutetaan siihen, että koko EU on varautunut. Tässä on kysymys nimen- omaan hyökkäyksestä koko Euroopan unionia, koko Euroopan arvoja ja muuta solidaari- suutta vastaan, ja meidän pitää pysyä tässä jämaköinä. [Sebastian Tynkkynen: Mikä viesti me saatiin? Ei mitään!] Kysymys on myös siitä, kuinka kansallisessa päätöksentekokoneis- tossa tämä yhtenäisyys säilyy, ja siitä tosiaan toivon myös vastuullisuutta tässä salissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja sitten kysymys vielä.

Kysyn tässä yhteydessä: kuinka EU-tasolla Valko-Venäjään kohdistetaan [Eduskunnas- ta: Mikä oli kysymys?] sellaista vaikuttamista, että pystytään tähän vastaamaan, tätä tilan- netta purkamaan? [Sanna Antikainen: Tämä on kyselytunti!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Haavisto vastaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

16.33 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Täytyy ensin sanoa, että Valko-Venäjä, juuri niin kuin edustaja Tynkkynen aikaisemmin kuvasi, on mennyt yhä murheellisempaan suuntaan. Ensimmäinen on ollut omien kansalaisten pidätyksiä, pahoinpitelyjä, vangitsemisia, sitten oli tämä lentokoneen kaappaaminen tai alas pakottaminen ja nyt tällainen toimenpide, jossa hybridioperaation turvin työnnetään siirtolaisia, pakolaisia, joita on itsekin tuotettu, ylittävät rajan, ja ajatellaan, että aiheutetaan kaaosta Euroopassa, ja kyllä Eurooppa on tähän lähtenyt reagoimaan yhdessä. Latvia, Liettua pyysivät Frontexin rajavalvonnan apua — ovat pyytäneet apua. Puolaan on oltu jatkuvasti yhteydessä. Tasavallan presidentti soitti Puolan kollegalleen — on osoitettu solidaarisuutta Puolaan tässä vaikeassa tilanteessa. Minusta tämä osoittaa sen, että se pyrkimys, joka on ollut ehkä Valko-Venäjällä, hajottaa Euroopan unionia tässä, ei ole onnistunut, vaan tässä on toimittu yhdessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen, Mari.

16.34 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on hallitus esitellyt erilaisia toimenpiteitä, mitä nyt tehdään EU:ssa ja mitä tehdään valmiuslain kanssa ja strategisen kompassin kanssa — ja että rajavartiostoille on lisätty toimivaltuuksia. Mutta tosiasia on kuitenkin se, että meidän lainsäädännössämme se, mihin on varauduttu, on laukun kantaminen, asumusten tuottaminen näille tulijoille, hoivan ja palvelujen tuottaminen tulijoille. Tämä on se lainsäädännöllinen fakta, [Eva Biaudet: Hengen pelastaminen, se on hyvä tehtävä!] joten kansallisen turvallisuuden nimissä minä kysyn: jos tällainen vastaavanlainen tilanne tulee Suomen rajoille, aiotteko te ottaa kaikki sieltä sisään vai aiotteko te tuoda tähän saliin lainsäädännön, jolla estetään Suomeen tulo tällaisessa vaikutus-tilanteessa? [Olli Immonen: Hyvä kysymys! Jokohan saataisiin vastaus? — Sebastian Tynkkynen: Tämä sama kysymys, ja ei vielääkään vastausta!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Ohisalo valmiimpana vastamaan.

16.35 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on mielestäni aika moneen kertaan todettu, jokaisella maalla on oikeus ja velvollisuus puolustaa ja valvoa omia rajojaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ole lainsäädäntöä! — Sebastian Tynkkynen: Me tiedetään, että on oikeus!] Ja kussakin tilanteessa valtiojohto yhdessä viranomaisten kanssa, viranomaisten arvioiden pohjalta, tekee tilanneanalyysin siitä, mistä nytten on kyse, miten tässä kohtaa reagoimme. Tämän takia me varaudumme kaikkiin erilaisiin tilanteisiin, [Mari Rantanen: Ette te ole varautuneet kuin laukun kantamiseen!] oli kyse normaaliolojen häiriötilanteista tai sitten tilanteista, jotka voidaan lukea jo poikkeusolojen lainsäädännön puolelle. Ja kuten tässä on moneen kertaan todettu, myös valmiuslain uudistamista on jo tehty [Mari Rantanen: Missä on hätätilapykälä rajavartiolaitokseen?] ja jatketaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rydman.

16.36 **Wille Rydman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt täytyy ymmärtää, mistä tässä ylipäätään on kyse. Valko-Venäjä pyrkii vaikuttamaan, painosta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

maan Euroopan unionia nimenomaisesti Euroopan unionin yhden ilmeisen heikkouden kautta, nimittäin sen kautta, että meillä suhtaudutaan aivan liian orjallisesti ja tämän päivän realiteetteihin sopimattomalla tavalla turvapaikanhakuoikeuteen. Ja Valko-Venäjä pystyy toimimaan näin johtuen juuri siitä, että yleinen käsitys on, että kun rajalle vain tullaan, niin sen jälkeen turvapaikkaprosessi käynnistyy ja mitään asialle ei voida tehdä.

Nyt kuitenkin Puola toimii erittäin vastuullisesti [Perussuomalaisten ryhmästä: Aivan!] puolustaan koko Eurooppaa sillä, että siellä on tilapäisesti laitettu rajat kiinni, rajaa puolustetaan, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä, kiitämme Puolaa!] turvapaikkahakemuksia pyritään olemaan ottamatta vastaan eli hybridivaikuttaminen ei onnistu.

Nyt Suomen olisikin erittäin tärkeää antaa signaali siitä, että meillä on kyky tehdä sama, siis toisin sanoen keskeyttää tilapäisesti turvapaikkahakemusten vastaanottaminen tällaisessa painostustilanteessa. [Puhemies koputtaa] Voiko hallitus antaa signaalin meille ja maailmalle, että kyllä, Suomi kykenee ja haluaa tarvittaessa tällaisessa painostustilanteessa turvapaikkahakemusten käsittelyn [Puhemies: Nyt aika on täynnä!] keskeyttää?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Ohisalo.

16.38 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Toistan vielä sen, että laittomia rajanylityksiä voidaan torjua jo nykyainsäädännön puitteissa. [Leena Meri: Mutta eihän se ole laitonta, jos hakee turvapaikkaa!]

Mutta sen lisäksi tässä on mainittu monia keinoja, joita tarvitsemme tähän työkalupakkiin, jotta olemme entistä varautuneempia entistä uudelleenlaisempiin tilanteisiin. Voi olla, että tämä hybridivaikuttaminen on vain yksi keino, jota käytetään yhtä aikaa muiden monien keinojen kanssa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Adlercreuz.

16.38 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Belarus agerande står i strid med många internationella överenskommelser.

Valko-Venäjän toimintaa ei luonnollisestikaan voi hyväksyä. Pakottaessaan siviililentokoneen laskeutumaan Valko-Venäjä syyllistyi valtioterrorismiin. Valko-Venäjä vangitsee opposition edustajia, kускаa niitä maasta ulos, oppositioedustajia kuolee erikoisissa olosuhteissa. Nyt on hybridivaikuttamista rajoilla. Sen lisäksi Valko-Venäjä on uhannut katkaisevansa maakaasun toimitukset Eurooppaan, mikä puolestaan kertoo, miten ongelmallista riippuvuus maakaasusta on Euroopan näkökulmasta. Siihenkin tulisi puuttua.

Valko-Venäjä on kuitenkin valtioliitossa Venäjän kanssa, ja sen kautta voisi ajatella, että Venäjällä olisi keinoja vaikuttaa tilanteen kulkuun. Kysyn ministeri Haavistolta: Oletko te käynyt keskusteluja Lavrovin kanssa tästä? Mikä vaikutus Venäjän puuttumisella Valko-Venäjän tilanteeseen voisi olla?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Minister Haavisto.

Har ni fört diskussioner med Lavrov, tror ni att [Puhemies koputtaa] Ryssland här kunde ge lite goda råd åt sin bundsförvant?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Minister Haavisto.

16.39 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Kiitos edustaja Adlercreutzille hyvästä kysymyksestä. Pari viikkoa sitten, kun tapasin kollegani Sergei Lavrovin Tromssassa Norjassa, kävimme keskustelua myöskin sekä Afganistanin tilanteesta että Valko-Venäjän tilanteesta. Ja ennen kaikkea Afganistanin osalta myöskin tämä potentiaalinen pakolaisuus, siirtolaisuus, mikäli talous siellä romahtaa, oli vahvasti esillä ja totta kai meidän tyytymättömyytemme siihen, mitä Valko-Venäjällä nyt tapahtuu. Ja uskomme siihen, että myöskin Venäjä pystyy Valko-Venäjään juuri tämän valtioliiton ja hyvän suhteen kautta vaikuttamaan. Tämä oli totta kai meidän viestimme. Toivomme, että kaikki, jotka pystyvät nyt Valko-Venäjän johtoon vaikuttamaan niin, että kehitys siellä tulisi tolkulliselle tielle, tekisivät niin. Se olisi erittäin tärkeää. Se, käytetäänkö tällaisia vaikutustapoja ja muuta, jää tietysti sitten keskustelukumppanini omaan arvioon, mutta olemme kaikissa yhteyksissä nyt viime aikoina nostaneet Valko-Venäjän ongelmallisuuden ja sen riskin Euroopan turvallisuudelle, jonka se tänä päivänä tuo.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

16.40 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on ennen muuta maahanmuuttokriisi, toisin kuin edustaja Kiljunen väittää. Nimittäin nykylainsäädännön piirissä Suomeen voi tulla turvapaikkajärjestelmää hyväksikäyttämällä. Tässä on ainoana esteenä Puola, joka on laittanut rajansa kiinni, ja sen vuoksi turvapaikanhakijat eivät toistaiseksi ole päässeet Suomeen saakka. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos, Puola!] Mutta kuten saksalainen lehti on jo ilmoittanut, heidän kohteensa on Saksa ja Suomi. Tämä viesti, negatiivinen viesti, on jo annettu, ministeri Haavisto. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kutsuhuuto on kuultu!] Nyt kysyn, ja edelleen täällä on kysytty sitä jo monta kertaa, joten voisitte antaa kerrankin vastauksen: aiotaanko tämä lainkohta muuttua? Voiko jatkossa kuka tahansa edelleen jättää turvapaikkahakemuksen Suomeen, vai voiko tämän prosessin keskeyttää? Mitä te aiotte tehdä? Täällä on kuultu kompassia ja työryhmää ja muuta. Mitä te vastaatte tähän? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kompassi! — Nyt oikea vastaus! — Sebastian Tynkkynen: Onko teistä vastaamaan?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vastaus, ja ministeri Henriksson. [Sebastian Tynkkynen: Onko teistä vastaamaan?] — No niin, nyt kuunnellaan ministeri Henrikssonia.

16.41 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusministerille kuuluu valmiuslaki, ulko- ja turvallisuuspolitiikka kuuluu ulkoministerille ja rajavalvonta kuuluu sisäministerille. [Oikealta: Kaikki kuuluu hallitukselle!] Hallitus kantaa kuitenkin vastuuta kokonaistilanteesta, ja haluan vielä nyt selvittää kaikille sen, että tämän päivän valmiuslain, mikä meillä on nyt voimassa, perusteella ei siis voida rajanylityspaikkoja sulkea rajavartiolain sääntelyä laajemmin. Elikkä nykyisin voimassa oleva valmiuslaki on sellainen. Kuten kaikki tiedätte, me olemme yhdessä päättäneet, että valmiuslakia lähdetään nyt uudistamaan. Me olemme päättäneet, [Välihuutoja oikealta] että sitä tarvetta on ollut juuri sen takia, että siitä puuttuu hybridivaikuttaminen. Siitä puuttuvat ne pykälät, mitkä me olemme tämän pandemian aikana nähneet tarvitsevamme, ja tämä hanke on nyt lähdössä liikkeelle. [Puhemies koputtaa] Katson kuitenkin, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

jos tässä yhteydessä tulee ilmi [Juha Mäenpää: Montako viikkoa?] myös sellainen osa, [Puhemies: Ja nyt on aika täynnä!] joka voidaan hoitaa [Puhemies: Minuutti on ylitetty reilusti!] nopeammassa tahdissa, niin siihen voidaan palata. [Ben Zyskowicz: Loppu oli hyvä! — Sebastian Tynkkynen: Kiitos!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraava kysymys, edustaja Kauma.

16.43 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme käyneet tätä keskustelua jo yli puoli tuntia tässä salissa, ja luulen, että se katsoja, joka on seurannut tätä, on aika hämmentynyt hallituksen linjasta. Oikeusministeri Henriksson, te puhutte valmiuslain uudistamisesta, jota aloitetaan ehkä ensi vuonna, ehkä sitä seuraavana, ehkä joku parlamentaarinen työryhmä. [Petri Huru: Tilanne on käsillä nyt!] Sisäministeri Ohisalo, te puhutte kauniita sanoja ihmisoikeuksista. Ja, ulkoministeri Haavisto, te puhutte strategisesta kompassista ja EU:sta. Toki nämä ovat kaikki tärkeitä asioita, mutta se, mitä me haluamme tietää täällä oppositiossa ja mitä varmasti katsoja haluaa tietää, on se, mitä te aiotte tehdä tälle asialle. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä, ja koska!] Mitä lainsäädännöllisiä muutoksia on tulossa, jotta jokainen suomalainen voi mennä turvallisesti nukkumaan ja ajatella, että se hybridioperaatio, mikä tällä hetkellä kohdistuu Puolaan, ei kohdistu Suomeen? Kysyisin nyt teiltä, pääministeri Marin: Mikä on teidän hallituksenne kanta? Mitä aiotte tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.44 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten aikaisemmin totesin, tässä ei ole kyse mistä tahansa turvapaikanhakutilanteesta, pakolaispolitiikasta tai muuttoliikkeestä. Tässä on kyse vieraan valtion vaikuttamisyriytyksestä [Perussuomalaisten ryhmästä: Me tiedetään! — Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Euroopan unionin jäsenmaita kohtaan. Tämä on vihamielinen toimi. Tämä toimi on täysin tuomittava. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tiedetään! — Ja mitä teette?] EU yhdessä tämän tuomitsee, nuo maat toimivat, ja Suomi tätä toimintaa tukee. Myöskään Suomi ei hyväksyisi tämänkaltaista toimintaa omaan maahansa kohdistuen. Me emme sitä hyväksyisi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä te teette?]

Ja kun me katsomme, miten tällaisessa tilanteessa pitäisi toimia, me näemme myös sen, että sen lisäksi, että meillä pitää olla lainsäädäntö kunnossa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Nimenomaan!] me tarvitsemme myös diplomaattisia keinoja. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Meillä on pitkä raja Venäjän kanssa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tiedetään!] Silläkin, että meillä on hyvät, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] toimivat, diplomaattiset suhteet Venäjään, on merkitystä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä teette?] ja näitä suhteita me ylläpidämme niin hallituksen kuin tasavallan presidentin toimesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat! Välihuuto silloin tällöin on paikallaan, mutta se, että huudetaan koko vastauksen ajan, ei ole paikallaan. — Edustaja Honkasalo, kokeillaan tässä kohtaa. [Aki Lindén: Ketkähän sitä huutamista harrastaa?]

16.45 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelun sävy vetää kyllä hiljaiseksi. Ihan kuin oikeisto-oppositio odottaisi jokaista hetkeä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

jolloin pääsee turvapaikanhakijoista lietsomaan oikein kunnolla. [Leena Meri: Herranjestas sentään!] Puhutaan laittomista siirtolaisista, kun lähtökohta on se, että kukaan ihminen ei ole laitton. Näin se vain on.

On järkyttävää, miten helposti diktatuurit näyttävät saavan eurooppalaiset päättäjät sekaisin ja luopumaan yhteisistä arvoista ja kansainvälisestä sopimusjärjestelmästä, joka on luotu turvaamaan meistä jokaista. [Ben Zyskowicz: Järkyttävää tämä sinisilmäisyys!] Tosiasia on tällä hetkellä se, että tuolla rajalla on humanitääriin kriisi. [Juha Mäenpää: Ja naisia ja lapsia!] Siellä on lapsia, siellä lapset näkevät nälkää, he kärsivät kylmyydestä. Kysyisinkin arvion hallitukselta: Miten tähän humanitääriin kriisiin aiotaan vastata? Minkälaista apua esimerkiksi näille lapsille tarjotaan? — Kiitos. [Sebastian Tynkkynen: Se on hybridioperaatio!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Haavisto.

16.46 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Honkasalo hyvin kuvasi, että tällaisella kriisillä on monet kasvot niiden yksittäisten ihmisten kannalta, joita on ehkä harhaanjohdettu ja jujutettu tulemaan sinne ja työnnetty rajalle. Heillä on lapsia mukana, siellä on naisia ja lapsia, ja he ovat saattaneet jäädä vaikkapa Puolan ja Valko-Venäjän väliselle harmaalle vyöhykkeelle ilman minkäänlaista apua. [Ben Zyskowicz: Heille pitää antaa rahaa, ruokaa, vaatetta!] Tässä tilanteessa, riippumatta täysin siitä, kummalle puolelle he tässä päätyvät, tietysti esimerkiksi EU:n puitteissa on sanottu, että Punaisen Ristin mahdollisuus toimia rajan molemmilla puolilla pitäisi taata kaikissa tämäntyyppisissä tilanteissa. [Oikealta: Totta kai!] Näin tapahtui myös Kreikan ja Turkin rajalla silloin, kun tämä vastaava tilanne oli. Siellä toimivat kuitenkin humanitääriin avun työntekijät, täysin riippumatta siitä, mikä on itse tämän henkilön lopullinen määränpää tai minne hän päättyy. Lapsille, jotka esimerkiksi ovat siellä pakkasessa yöllä, kuuluu tietysti apu. [Ben Zyskowicz: Tämä on totta!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt vielä tästä teemasta aihealueen esille nostanut edustaja Peltokangas, ja sitten vaihdamme aiheita.

16.47 **Mauri Peltokangas ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomeen on tullut viranomaisten mukaan parikymmentä pääosin irakilaista turvapaikanhakijaa Valko-Venäjän reittiä jo nyt. Silti sisäministeri on viestinyt kuin kutsuna, että Suomessa on aina jokin rajapaikka auki turvapaikkahakemusten vastaanottamiseksi. [Juha Mäenpään välihuuto] Suomen on pysäytettävä turvapaikanhakijat rajalla ja erityisesti hybridihyökkäyksen iskiessä. Ainut tehokas ja järkevä tapa varautua on säätää välittömästi lakiin hätätilapykälä, jonka nojalla turvapaikkahakemuksia ei vastaanoteta poikkeustilanteissa, ja näin turvataan maan rajat ja turvallisuus. [Välihuutoja keskeltä] Kun tällainen pykälä on olemassa, se itsessään ennalta ehkäisee tulijoiden vyöryä. Lainvalmistelu voidaan aloittaa heti. Suomessa on tehty ja otettu tarpeen tullen pikana lakeja voimaan viime aikoina. Jos tahtoa on, tällainen onnistuu. Väännän vielä rautalangasta: Aloitatteko hätätilapykälän valmistelun Suomen turvallisuuden takaamiseksi [Puhemies koputtaa] ja rajojen sulkemiseksi hybridihyökkäyksiltä? Arvoisat ministerit, kyllä vai ei?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 132/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Tämä oli viimeinen kysymys tästä aiheesta. [Sebastian Tynkkynen: Yksi sana riittää! — Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä vai ei? — Oikealta: Vähän vaikea kysymys! Kyllä vai ei?] — Ministeri Henriksson. Yksi sana riittää.

16.48 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhe-
mies! [Hälinää]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt kuunnellaan se vastaus, mikä se onkaan sitten.

Tähän asiaan vastaan nyt niin, että valmistelu on alkamassa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mikä valmistelu?] Se valmistelu valmiuslaista nimenomaan on alkamassa, [Johannes Koskinen: Tarvittaessa muukin!] ja sitä tehdään huolellisesti. Niin kuin tässä salissa on moneen kertaan myös todettu, valmiuslaki ei ole mikään normaali laki, vaan valmiuslaki vaatii erittäin paljon valmistelua ja pohdintaa, [Vilhelm Junnilan välihuuto] mutta edellisessä puheenvuorossa yritin myös nostaa esille sen, että kun tämä on käynnistynyt ja teitä kaikkia on myös siihen seurantaryhmään mukaan otettu, niin meillä tulee olemaan lainvalmistelijat, juristit, jotka miettivät tätä. Siihen on tulossa nyt myös resursseja, ja jos tulee ilmi, että osa tästä valmiuslaista on sellaista, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] mitä pitäisi tehdä nopeammassa tahdissa, niin siihen [Puhemies koputtaa] tullaan palaamaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä vai ei? — Kimmo Kiljunen: Saitteko vastauksen? — Ben Zyskowitz: Vastauksen loppu oli hyvä! — Jukka Gustafsson: Hyvä vastaus, jos viitisitte kuunnella!]

Kysymyksen käsittely päättyi.